

RAW, AMONG THE RUINS

Iets meer dan een jaar geleden is in Marres, Centrum voor Contemporaine Cultuur, een programma van start gegaan dat zich leek af te wenden van de actualiteit en enkele posities uit de 19^e en 20ste eeuw centraal stelde. Inderdaad, het leek zich af te wenden, want ook ik, als de bedenker van deze serie aan projecten, kan niets anders dan mijn eigen tijd leven om vervolgens alsnog samen te vallen met dat moeizame tijdsbegrip actualiteit. De ware ambitie van dit programma is natuurlijk het vraagstuk van de actualiteit of beter geformuleerd de eis tot actualiteit te problematiseren, in een tijdsgewricht waarin de actualiteit een vrijwel ideologisch karakter heeft aangenomen en een nieuw waarheidsbegrip, ook voor de kunst, lijkt te herbergen. In plaats van een overgave aan het hier en nu, ambiëren wij een meer afstandelijke, desnoods tragere verhouding tot onze eigen tijd. En door enkele artistieke posities uit de 19^e en 20ste eeuw opnieuw te beschouwen, zoals die van de dandy, de verzamelaar en de dilettant, willen wij alsnog een reflectie bieden op dit tijdsgewricht.

Dit programma gaat twee jaar duren, in twee jaar zullen wij de 19^e en 20ste eeuw aan ons voorbij laten trekken, om vervolgens – zowel wijzelf als ons publiek – klaar te staan, voorbereid, om de complexiteit van de 21ste eeuw recht in de ogen te kunnen kijken. Als breuk tussen de 19^e en 20ste eeuw zou een project met als werktitel *Ruines* gestalte krijgen. Een project dat de overgang van burger naar consument, van contemplatie naar roes, van continuïteit naar fragmentatie, als brandpunt met zich mee moet dragen.

RAW, Among the Ruins is de titel geworden van het project dat zijn wortels heeft in die eerste, hierboven geformuleerde ambitie. Maar niet meer dan de wortels, want voor de beide curatoren Lisette Smits en Alexis Vaillant vormen deze uitgangspunten allereerst aanlei-

RAW, among the ruins

van 11 maart 2007 tot 20 mei 2007

MET

Farid-Ud-Din Attar, Robert Breer, Marc Camille Chaimowicz, Dee Ferris, Jason Fox, Vidya Gastaldon, Richard Hawkins, Uwe Henneken, Karl Holmqvist, Jonathan Horowitz, Dorota Jurczak, John Kleckner, Petra Mrzyk & Jean-François Moriceau, Alessandro Pessoli, Nathalie Rebholz, Nick Relph & Oliver Payne, Re-Magazine, Markus Schinwald, V/Vm, Camille Vivier, en T.J. Wilcox.

ding voor weer een ander perspectief. Allereerst heeft hun perspectief een meer formeel karakter; de tijd zelf, zowel als uitgangspunt voor de kunstenaar, als in de werking op de conditie en de betekenis van het werk, staat centraal binnen hun project. En in die zin biedt dit project niet zozeer een reflectie op een positie, maar werkt het vanuit een positie en gaat *RAW, Among the Ruins* weg van het antropologische uitgangspunt dat ik een jaar geleden formuleerde. Tegelijkertijd tracht *RAW, Among the Ruins* wel degelijk de meer algemeen geformuleerde vraag naar de actualiteit te adresseren, maar uitdrukkelijk vanuit de kunst zelf en niet vanuit het bredere, culturele perspectief van een Centrum voor Contemporaine Cultuur, zoals Marres wordt betiteld.

In een interview met Lisette Smits in het tijdschrift *Metropolis M* (nr 1, 2007) over deze tentoonstelling, zegt zij: "Het gaat ons om de ruïne als 'contemporaine conditie'. Tegenwoordig is de obsessie met het nieuwe zo sterk dat alles wat vandaag nieuw is, dat op hetzelfde moment ook al niet meer is. Om het anders te zeggen, het nieuwe draagt de belofte van de ruïne al in zich." En daarmee sluiten Lisette Smits en Alexis Vaillant alsnog aan bij een andere betekenis van de ruïne. Het interessante is dat juist de ruïne als metafoor voor het materiele verval, tegelijkertijd synoniem staat voor de teloorgang van de verwondering, van de mythe en daarmee symbool staat voor de ontnuchtering. De ruïne staat met andere woorden in het centrum van de – weliswaar specifiek voor de 20ste eeuw – discussie over de positie van de kunst als een nieuwe metafysica. En daarmee – en met dank aan beide curatoren – vertegenwoordigt het perspectief van deze tentoonstelling alsnog de perfecte breuk; zowel in de verkozen werkwijze als in het programma van Marres.

Guus Beumer

Directeur van Marres,

Centrum voor Contemporaine Cultuur

CURATOREN

Lisette Smits en Alexis Vaillant

REALISATIE

Guus van den Akker, Remko von Berg, Wendela van der Hoeven, Ronald Huygen, Willem Janssen, Jack Reubraet, Ines den Rooijen en Dirk van der Weijer.

Met dank aan Institut Français des Pays Bas, Maison Descartes voor hun genereuze ondersteuning van de tentoonstelling.

Marres wordt financieel ondersteund door de Gemeente Maastricht en de Mondriaan Stichting.

RAW, AMONG THE RUINS

Een ruïne wordt wel omschreven als het resultaat van het binnendringen van de natuur in een bouwwerk, zonder dat de oorspronkelijke eenheid verloren gaat. De tijd, de dominante oorzaak achter het ontstaan van een ruïne, maakt deze vreemd genoeg tegelijkertijd weer tot een eenheid. In een ruïne zijn het uit mensenhanden gevormde bouwwerk en de natuur één en onscheidbaar; een gebouw dat is losgemaakt van zijn natuurlijke omgeving is geen ruïne omdat de relatie tussen tijd, ruimte en plaats verloren is geraakt. De betekenis van een ruïne wijkt met andere woorden af van iets dat uitsluitend door mensen is gemaakt. Hij lijkt op geen enkel ander kunstwerk en het tijdsbegrip verschilt van iedere andere soort tijd. Een ruïne is per definitie ‘voorbij’. Bovendien bevindt een ruïne zich niet vóór ons. Verval voltrekt zich naast, om niet te zeggen mét ons. En vandaar de parafraze: ‘In den beginne was er de ruïne’.

De huidige tijd heeft de manier waarop ruïnes en monumenten worden benaderd zodanig veranderd dat er zoiets als ‘eigentijdse ruïnes’ zijn ontstaan, die dichterbij het heden dan bij het verleden staan. ‘Eigentijdse ruïnes’ vloeien voort uit zowel de versnelling van de tijd als de groeiende fascinatie voor verval. Bovendien wordt het idee van een ruïne op de proef gesteld door het huidige verlangen naar duurzaamheid in tegenstelling tot eeuwigheid. Ruïnes zijn alleen geen illustraties noch morele demonstraties van dit verlangen maar zijn eerder in staat de logica van de tijd keer op keer om te draaien: van sciencefiction tot archeologie en van peplos tot iPod. Bovendien laat de ruïne het idee van een thema als een ordeningsprincipe voor bijvoorbeeld deze tentoonstelling per definitie varen, omdat de ruïne ieder thema in zich opneemt en opgebruikt. Zodra je om je heen gaat kijken, zie je overal ruïnes.

Heb jij je ooit een oude zak gevoeld staande voor een kunstwerk?

Deze tentoonstelling biedt een groep hoopvolle ruïnes, uitgesteld in een klassiek negentiende-eeuws aristocratisch Nederlands huis. Je zult hier geconfronteerd worden met een ouwe nicht, met een stoere koffer, met een marmeren hand die door een fantastische als door waterverf gebleekte wereld heen trippelt, met een buit van beschadigde kunstwerken, een berg aan wit gespoten oordoppen, met het masker van Jason zonder gezicht, met een mandala van zwart plexiglas, een geanimeerd zilveren overlevingsdeken en een opgehangen vogel, met zoiets als het ‘Celebration-kerk-bordeel’ en meer. Eenmaal in de Corridor of Who Knows When zie je sommige werken aankomen, terwijl andere net weggaan. Als je nostalgie verwacht, wees er dan van verzekerd dat nostalgische beelden alleen maar een overgeërfde set culturele verwachtingen herhalen. Deze hoopvolle ruïnes zouden die belofte wel eens niet kunnen vervullen.

Voor ons verwijst een ruïne allereerst naar het uiteenvallen van kunstwerken, die zijn verdwaald in hun fotografische beeld, begraven, gefixeerd in een moment. Hoopvolle ruïnes daarentegen bieden weerstand aan hun beeltenis doordat ze gefragmenteerd zijn en, net als ruw materiaal, steeds opnieuw beschikbaar. Ze attenderen op de breekbaarheid van beelden die niet meer dan dunne illusies zijn, gedoemd om onze verwachtingen teleur te stellen en om uiteindelijk te vergaan.

Lisette Smits en Alexis Vaillant

RAW, AMONG THE RUINS

Just over a year ago, Marres, Centre for Contemporary Culture launched a programme that appeared to turn away from the present and focus on several 19th and 20th century positions. I say ‘appeared to turn away’, because even I, as the author of this series of projects, can’t do other than live my own time, to eventually have it coincide with that difficult concept of actuality. The true ambition of this programme is of course questioning actuality or rather problematising the demand of actuality, at a time in which actuality has taken on an almost ideological character, and appears to house a new concept of truth also for the arts. Instead of surrendering to the here and now, we aspire to a more distant and, if need be, slowed-down attitude to the present. We want to reflect on this era by reconsidering some artistic positions of the 19th and 20th century, that of the dandy, the collector and the dilettante.

This programme will have the duration of two years in which we will review the 19th and 20th century so that afterwards – both we and the public – are ready, prepared, to confront the complexity of the 21st century. As a point of transition between the 19th and the 20th century, we would introduce a project with the working title *Ruins*. A project in which the central focus would be the transition from citizen to consumer, from contemplation to intoxication, from continuity to fragmentation.

RAW, Among the Ruins is the title for the projects that has its roots in that first ambition, formulated above. But not more than its roots, because for the two curators, Lisette Smits and Alexis Vaillant, this starting point first and foremost triggered yet another perspective. First of all the perspective within their project has a more formal character; the focus here is on time itself,

RAW, among the ruins
March 11th 2007 until May 20th 2007

WITH

Farîd-Ud-Dîn’Attar, Robert Breer, Marc Camille Chaimowicz, Dee Ferris, Jason Fox, Vidya Gastaldon, Richard Hawkins, Uwe Henneken, Karl Holmqvist, Jonathan Horowitz, Dorota Jurczak, John Kleckner, Petra Mrzyk & Jean-François Moriceau, Alessandro Pessoli, Nathalie Rebholz, Nick Relph & Oliver Payne, Re-Magazine, Markus Schinwald, V/Vm, Camille Vivier, and T.J. Wilcox.

both as a starting point for the artist, as well as its effect on the condition and meaning of the work.

And for that matter this project does – in effect – not present reflections on a position, but takes its departure from a position and thus *RAW, Among the Ruins* moves away from the anthropological premise I formulated a year ago. At the same time, *RAW, Among the Ruins* does certainly attempt to address the more general issue of actuality, but explicitly from the perspective of art rather than a more general, cultural perspective that is held by a Centre for Contemporary Culture, that is Marres.

In an interview on this exhibition for *Metropolis M* magazine (issue 1, 2007) Lisette Smits said, “The exhibition is concerned with the ruin as a ‘contemporary condition’. These days, everyone is so obsessed with the new that everything that is new today is no longer new instantly. To put it in other words, the new already carries the promise of the ruin within itself.” And herewith Lisette Smits and Alexis Vaillant link to another meaning of the word ruin. It is interesting that precisely the ruin as a metaphor of material degeneration is, at the same time synonymous with the loss of wonder, with the loss of myth, and thus symbolises disillusionment. The ruin is at the heart of the – specifically 20th century – discussion on the position of art as the new metaphysics. And as such – thanks to both curators – the perspective of this exhibition presents us with the perfect break, both in the chosen approach and in the Marres programme.

Guus Beumer
Director of Marres,
Centre for Contemporary Culture

CURATORS
Lisette Smits and Alexis Vaillant

REALISATION
Guus van den Akker, Remko von Berg, Wendela van der Hoeven, Ronald Huygen, Willem Janssen, Jack Reubraet, Ines den Rooijen and Dirk van der Weijer.

The exhibition has been generously supported by Institut Français des Pays Bas, Maison Descartes.

Marres is financially supported by the City of Maastricht and The Mondriaan Foundation.

RAW, AMONG THE RUINS

A ruin is defined as the disjunctive product of the intrusion of nature into an edifice without loss of the unity produced by the human builders. Time, proposed as the principal cause of ruin, serves also to unify the ruin. In a ruin the edifice, the man-made part, and nature are one and inseparable; an edifice separated from its natural setting is no longer part of a ruin since it has lost its time, space and place. A ruin has a signification different from something merely man-made. It is like no other work of art, and its time is unlike any other time.

A ruin is always 'over', in spite of the fact that it necessarily holds fragments of history. Moreover, a ruin is not in front of us. Decay evolves next to us, not to say with us. That's the reason why we can say that at the beginning, there is the ruin.

Modern times have transformed the way ruins and monuments are approached and considered to the point where ruins became "contemporary ruins", closer to present than to past. "Contemporary ruins" are produced both by the acceleration of time and the growing fascination with deterioration. They test the very idea of a ruin within a system of objects structured by the invention of permanency. Good ruins do not illustrate or morally demonstrate this, but are able to re-reverse logics of time from science fiction to archaeology, from peplum to iPod. Ruin lets off the very idea of theme because the ruin uses up any theme.

As soon as you start looking around, you see ruins everywhere.

Did you ever feel like an old bag in front of a work of art?

This show offers you a group of hopeful ruins, displayed in a classical nineteenth century aristocratic Dutch house. Here you will come face to face with the Nelly faggot, the spunky Nordic suitcase, the marble hand tapping his way through a fantastic water colour bleached world, a booty of damaged artworks, a mountain of freshly white sprayed earphones, the Jason mask without a face, the black plexiglass mandala, the silver animated survival cover, the suspended up bird, the celebration-church-bordello, and many more. Once in The Corridor of Who Knows When, some are arriving, others are leaving. If you expect nostalgia, be assured that nostalgic images just reiterate an inherited set of cultural expectations. These hopeful ruins might not fulfil that promise.

A ruin definitely alludes to the dissociation of ubiquitous artworks, lost in their photographic "entombed" time. Hopeful ruins resist their representation by being fragmented and, like raw material, ever again available. They point out the fragility of images, which are just thin illusions, doomed to fail our expectations, doomed eventually to crumble.

Lisette Smits and Alexis Vaillant